

ב-14 בפברואר 2013 נשא איש הדת האיראני מהדי טאא'ב נאום בכנס סטודנטים תומכי משטר בטהרן. בנאומו כינה איש הדת הרדיקלי את סוריה "המחוז ה-35 של איראן", והצהיר כי חשיבותה גדולה אף יותר מזו של מחוז ח'וזסתאן השוכן לחופי המפרץ הפרסי.

אף כי דבריו עוררו ביקורת חריפה באיראן, היה בהם ביטוי לתפיסה שהלכה והשתרשה בצמרת האיראנית בעשורים האחרונים שלפיה ביסוס השפעתה של הרפובליקה האיסלאמית הרחק מעבר לגבולותיה, חיוני לשימור יכולתה להתמודד עם איומים על ביטחונה הלאומי. כאשר נועד מנהיג איראן עם הנשיא אסד בפברואר 2019, לראשונה מאז פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה, הדגיש עלי חמינאי שאיראן רואה בסוריה את העומק האסטרטגי שלה.

מראשית מלחמת האזרחים בסוריה במארכ 2011 ניצבה איראן לצד משטר אסד, מתוך חשש שנפילתו והחלפתו במשטר סוני, או גרוע מכך, משטר בשליטתם של ארגונים רדיקליים המקורבים לאל-קאעידה, תהווה עבורה תבוסה אסטרטגית, תמנע ממנה את היכולת לתמוך בחיזבאללה ותוביל לקריסת "ציר ההתנגדות" שבהובלתה.

מבחינת טהרן, אובדן משטר אסד היה בבחינת אובדן קו ההגנה הקדמי מול ישראל. יתר על כן, איראן ראתה בעימות בסוריה חלק ממזימה "מערבית-ציונית" שמכוונת לא רק נגד סוריה אלא גם נגד איראן עצמה. ההחלטה להתערב צבאית בסוריה לא התקבלה בטהרן כלאחר יד. הנשיא לשעבר, מחמוד אחמדינז'אד, העריך בראשית מלחמת האזרחים בסוריה שאין טעם להשקיע בהצלחת המשטר, משום שאסד סיים את תפקידו ההיסטורי ושלטונו ייפול בתוך זמן קצר. בסופו של דבר הכריע מנהיג איראן בזכות התערבות בסוריה. מפקד הכוחות האיראניים בסוריה לשעבר, חוסיין המדאני, טען שבראשית המלחמה היה חמינאי מוטרד מהמצב בסוריה אף יותר מהנשיא אסד עצמו. הוא ציטט את המנהיג באומרו שסוריה דומה ל"חולה שאינו יודע שהוא חולה וצריך לבשר לו שהוא חולה".

איראן סייעה למשטר הסורי בדרכים שונות, החל משיגור אלפי לוחמים של משמרות המהפכה, דרך מתן סיוע כספי ישיר ואשראי בשווי מיליארדי דולרים, וכלה בגיוס לוחמים שיעים זרים כדי לסייע למשטר אסד להחזיר את השליטה לידיה. "חזית ההתנגדות" בהובלת איראן מילאה תפקיד מרכזי בהצלחת משטרו של אסד. יתר על כן, טהרן ניצלה את חולשתן של המדינות הערביות, ובראשן סוריה ועיראק, לא רק על מנת לקדם את השפעתה אלא גם כדי לבסס בהן דריסת רגל צבאית, פוליטית, דתית וכלכלית.

...

ד"ר רז צימט הוא חוקר בכיר ומומחה לאיראן במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) ובמרכז אליאנס ללימודים איראניים באוניברסיטת ת"א

למאמר המלא:

<https://www.ynet.co.il/yedioth/article/yokra14179150>